Allmän kungörelse.

17 Pb

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Allmän Kungörelse.

Genom Nådig Skrifwelse af den 18 sistförwekne April, har Kongl. Maj:t i Nåder Mig förständigat, det Kongl. Maj:t, i anseende dertil, at de med Landsbygden och Städerne om Husbehofs- och Salu-Bränwinsbränningen för 10 år sedan ingångne Contracter, wid innewarande års slut, til ända går, beslutit, at i Nåder upläta sagde Husbehofs- och Salu-bränning å Landet på Tio års tid ifrån och med år 1798.

Jag tror Mig närmast träffa och upfylla Jordegarenas i Länet önskan och nöje, då Jag til underdånig efterrättelse, ord ifrån ord här inför detta Kongl. Maj:ts Nådigste Bref:

GUSTAF ADOLPH med Guds Nåde, Sweriges, Göthes och Wändes Konung ꝛc. ꝛc. ꝛc. Arfwinge til Dannemark och Norrige, Hertig til Schleßwig Hollstein ꝛc. ꝛc.

Wår Ynnest och Nådiga benägenhet med Gud Alsmägtig, Troman, Landshöfdinge och Riddare af Wår Nordstjerne Orden. Efter Wårt "tilträde til Rikets Styrelse har Stats-Werkets utredning och reglering "warit en af Wåre första omsorger. Sedan Wi om detta Werks rätta "tilstånd erhållit fullständig kännedom, hafwe Wi, til afhjelpande af deß "brister och behof, widtagit den utwäg, at i akttaga en noggran sparsam"het och rättskaffens hushållning wid förwaltningen af de allmänna Med"len, samt at indraga alla sådane Stats-Werket betungande utgifter, som "kunna undwikas, på det Wi icke måtte wara föranlåtne, at af Wåre "kåre Undersåtare åska nya tilskott, från hwilka Wi, så widt möjeligt är, "önska at dem befria, ehuru Wi hysa för dem det mäst säkra förtroende, at "de aldrig undandraga sig bispringa Oß uti alt hwad til upprätthållande af "Rikets Styrelse fordras. Men under det Wi nu med sådane omsorger "äro sysloſatte, hafwe Wi insedt angelägenheten deraf at Stats-Wer"ket icke saknar deß nu warande inkomster. Och då Wi Oß derwid er"indrat, at de med Landet och Städerne om Husbehofs- och Salu-bränningen ingångne Arrende-Contracter med innewarande års slut til ända "går, hafwe Wi derpå warit betänkte, at härom widtaga sådane anstal"ter, at Jordbruket, som är Rikets Hufwudnäring, må genom en mät"telig Bränwins tilwerkning understödjas och upmuntras, utan at Lan"det, medelst en gräntselös Sädes förbränning, i en framtid blottställas "på denna nödwändighets wahra, samt at Staten af Arrendet njuter en "för deß angelägna tarf och behof oumbärlig inkomst. Wi hafwe härwid

"sökt

"sökt förena enskildt och allmänt wäl, samt at gå Allmänhetens önskan
"til mötes så långt kloka och sunda hushålls grunder det kunnat medgif-
"wa; Och hafwe Wi fördenskull beslutit, at upläta Husbehofs bränning-
"gen å Landet under Arrende på Tio års tid, ifrån och med näst kom-
"mande år 1798, at utöfwas och nyttjas på enahanda sätt samt emot
"lika afgifter, förmoner och wilkor, hwarunder Husbehofs bränningen
"efter nu gällande Författningar werkställes, dock med följande til Landt-
"mannens fördel widtagne jämkningar:

"1:mo. At den tillåtne Brännings tiden för immurade pannor på Lan-
"det må utsträckas til och med Majt månad, och således ifrån och med
"October, åtta månader, i så måtto, at den, som för sitt hemmantal
"har jämt så stor pannerymd, som för sådant hemmantal är fastställdt,
"til och med Tio kannor deröfwer, eller och mindre pannerymd, än
"efter hemmantalet, äger frihet bränna under alla förenämnde åtta må-
"naders tid. Den åter, hwilken har än större pannerymd, får wäl
"ej bränna längre tid, än i Förordningen den 5 December 1794. och
"den i följe deraf utfärdade Tarif utstakad är; men njuter rättighet at
"af berörde åtta månader wälja den Brännings tid, han anser för sig
"bequämligast.

"De, som hafwa Lyftpannor, måge de samma alla tider på året
"obehindradt nyttja.

2:do. "At den, som icke åstundar erlägga Arrende Spannmålen in na-
"tura, utan wil densamma med penningar lösa, njuter derwid en minsk-
"ning i priset til en half skilling Lispundet, eller Ser och en half skil-
"ling å Tunnan riad Råg, räknad til Tretton lispunds wigt, under
"Markgångs priset.

"Och ehuru Wi äre försäkrade, at ingen af Wåre kåre Undersåtare
"lärer undandraga sig at fortfara med Arrendet, och lika willigt som
"hittils utgöra en med motswarande förmon förenad afgift, hwilken hel
"och hållen ingår til Stats Cassan och til Rikets bästa anwändes, eller
"at Wi kunne wid detta tilfälle sakna samma tilgifwenhet och bered-
"willighet, som Wår Högstsalige Herr Fader Konung GUSTAF den III.
"Glorwyrdigst i åminnelse, och Wi Sjelfwe under Wår Minderårighet
"erfarit, minst då Wi å daga lägge Wår omsorg at sätta Stats Wer-
"ket i den ordning och skick, som fordras at bereda Wårt kåra Fäder-
"neslands waraktiga sällhet; Lämne Wi icke destomindre hwar och en,
"som uti Arrendet nu är deltagande, frihet, at inom En månad, räk-
"nad ifrån det detta Wårt Nådiga Bref genom Eder försorg på Pre-
"dikstolen kungöres, detta Arrende sig afsäga hos Eder på Lands Cantz-
"liet, då dem, som sig afsagt, från detta års slut, skal wara förbudet
"at

"at bränna och destillera Bränwin, samt at i sine hus hafwa sur til-
"mäskning eller drank, eller oförseglad Bränwins redskap, wid det an-
"swar och under den tilsyn, som redan stadgat är, eller stadgas kan.
"De Landtbrukare åter, hwilka, efter förra Författningar, i Husbehofs
"brännings arrendet äga frihet ingå, men deri hittils icke deltagit, war-
"der öppet lämnat at sig dertil anmäla. För dem, som sig Arrendet
"icke affäga, och således åstunda deß fortfarande, är icke nödigt at nå-
"got steg härtil widtaga, utan hafwa de at förwänta Wårt Nådiga
"yttrande och wälbehag öfwer deras förnyade tilgifwenhet och bered-
"willighet.

"Öfwer förloppet häraf bören J skyndesammeligen och inman några
"Contracter stadfästas och slutas, hwartil Wårt Nådiga Beslut först
"afwaktas, insända underdåniga berättelser, med förteckning på hemma-
"nens och Åboernes namn, jemwäl på ägarens, när åboen sjelf ej äger
"hemmanet, samt på hemmantalet för alla Arrende-gifware, som Ar-
"rendet sig icke affagt; widare uppå nu först sig anmälande och tilkom-
"ne, samt uppå afgående, med för dem belöpande Arrende-afgifter i
"Spannmål, och med anteckning i brädden, hwilka åboer och ägare (då
"åboen ej sjelf äger hemmanet) wid detta tilfälle sig affagt, enligt
"hosföljande Formulaire; Desse förteckningar böra, til tidens winnan-
"de, förut wara i beredskap, så at allenast nyßberörde antekningar
"wid Terminens slut behöfwa införas.

"Hwad Salu-bränningen och Minuterings-Accisen å Landet angår,
"så må dermed aldeles så förhållas, som uti nuwarande Författningar
"är föreskrifwit.

"Under de snart förflutne Tio år har erfarenheten wisat, at Stä-
"dernes Arrende-summor icke warit swarande emot den afgift Landet,
"öfwer hufwudtagit, i Husbehofs brännings afgift betalar. Wi hafwe
"på sådan grund funnit billigt, at Städernes Arrende-summor, i et
"skäligt förhållande til Landets Arrende afgift warda til Wår och Kro-
"nans förmon ökte, och förmode, at Städerne icke destomindre willigt
"ingå i sådane wilkor, då de nu mera hafwa deras bränneri anstalter
"i ordning, och på denna handtering erfarit en icke ringa winst. At
"bestämma denna nya Arrende afgift för Städerne i et riktigt förhållan-
"de och til så billigt belopp, som med skäl kan begäras, hafwe Wi ta-
"git til grund det förslag som Norrköpings Stad år 1794 upgifwit
"och Wi uti 1 §. af Wår Nådiga Förordning den 5 December samma år
"åberopat och gillat; så at, efter Stadens folkmängd beräknat, Toif kan-
"nor Bränwin för hwar person af Man- och Sex kannor för hwarje
"af Qwinnokönet öfwer Femton års ålder, antages för Stadens årli-

"ga

"ga brännings behof, med tilläggning af Fem procent för resande och "trafiquerande, deraf efter aderton kannor, såsom det minsta af hwar-"je bränntunna, bestående af En Tunna Råg och en fjerdedels tunna "Malt, upkommer et antal tunnor Spannmål til afwerkning, hwilket "uti nyßberörde Förslag är erkändt för den qwantitét, som för Sta-"dens nödwändiga behof tarfwas. Wi hafwe altså funnit godt förord-"na, at minsta Consumtions-qvantiteten af Spannmål til Bränwins-„bränning för hwar och en Stad i det Eder i Nåder anförtrodde Län, „på sådant sätt uträknas, och at Inwånarena i hwarje Stad, på „Rådstugan sammankallade, genom Eder erbjudes frihet, at afwerka „en sådan qvantitét för Stadens behof til Bränwin, och det samma „inom sine tullar utminutera, emot en Arrende-afgift til Oß och „Kronan i et för alt af Trettiotwå ſkillingar för hwarje sådan bränn-„tunna årligen, på Tio års tid ifrån 1798 års början: Börande med „pannerymden, afwerknings-tiden och tilsynen så förhållas, som i 1 §. „af Förordningen den 5 December 1794 påbjudes. Och hafwen J at „wederbörande kungöra, at under annat wilkor någon Bränwins-„bränning icke kan Staden tillåtas, utan kommer i fall af wägran-„de, Stadens förseende med deß bränwins behof at uplåtas til en el-„ler flere hugade Entrepreneurer, antingen emot samma Arrende, el-„ler, i händelse af flere anbud, til den mästbjudande; Dock måge Sta-„dens Innewånare altid äga företräde, då de med främmande göra li-„ka anbud. Och skulle emot förmodan sådane Entrepreneurer eller „Arrendatorer sig icke anmäla, så kan Staden förses med Bränwin „från kringliggande Hemman eller Soknar, emot erläggande af en „derefter afpassad Salu-brännings Accis för hwarje kanna af den „qvantitét, som hwar och en wid Taxeringen kan anmäla sig åstunda „til afsalu i Staden införa, och hwarpå behörige förpaßningar böra „meddelas; eller hwad annan utwäg Wi kunne finna godt widtaga. „Hwilket alt Wi härmed welat Eder til egen och wederbörandes un-„derdåniga efterrättelse i Nåder förständiga. Och Wi befalle Eder „Gud Alsmägtig Nådeligen. Stockholms Slott den 18 April 1797.

GUSTAF ADOLPH.

M. Rosenblad.

Uti sådane Nådige uttryck är det, som Wår Allernådigste Konung förkunnar oß, Sitt trogna Folk, Kongl. Majts waksamma omsorg för utredningen af Rikets Stats-Werk, samt de til afhjelpande af

der-

deruti befundne brister och behof, widtagne anstalter, för befrämjande af en rättskaffens Rikshushållning med allmänna medel, genom indragning af sådane betungande utgifter, som kunna undwikas; på det Kongl. Maj:t, enligt Deß hulda hjertelag, mätte i möjeligaste mätto undwika, at af Deß älskade undersåtare åska nya tilskotter, utöfwer hwad härtils är bewiljat; Derunder Kongl. Maj:t hyser Nådigste förtroende til deras undersåtelige beredwillighet at understödja med hwad til Rikets Styrelse och upprätthållande erfordras; Hwartil i synnerhet hörer, at Stats-Werket uti deß oundwikeliga behof, icke saknar de förut stadgade, nu warande inkomster.

Då nu bland desse inkomster, med skäl räknas den, för friheten af Husbehofs och Salu Bränwins bränningen å Landet åtagne Arrendeafgift på de sidstförflutne Tio års tid, hwilken med innewarande år utgår, inse wi strart, såsom et uppenbart bewis på Kongl. Maj:ts Nådigste omtanka för Stats-Cassans behof, huru Kongl. Maj:t, uti ofwanförmälte anbud, Nådigt öfwerlämnar til Deß redelige undersåtare, at likaledes ifrån nästa års början, åter på Tio år, emot enahanda afgifter och wilkor, som hittintils warit stadgade, antaga en allmän Husbehofs och Salu Bränwins bränning; Dock med tilökte förmoner, af icke allenast en Månads längre tilwerkningstid, utan ock förminskning under Markgångs priset, enär wärdet för den i Spannmål belöpande afgiften wil häldre erläggas i Penningar.

Hwilken kan det altså wara ibland oß? (alla täflande med hwarandra uti största undersåteliga nit och åtrå, om uptyllande af Medborgerliga pligter emot en Wördad Nådig Öfwerhet samt älskat Fosterland,) som icke med glädje och ljuf hugswalelse igenkänner och prisar Wår Allernådigste Konungs Milda tänkesätt, äfwen deruti, at, med Nådigste förtroende til undersåtarenas oswikeliga trohet, Kongl. Maj:t låter ankomma på en och hwars wälbehag och otwungna wilja, at antaga et anbud och en föreställning, på hwilken likwäl, i sin mån, Stats-Cassans bestånd och säkerhet, likaså wäsendteligen som oemotsägeligen hwilar.

I samma förhållande som detta, med mångfaldige flere wedermälen af Wår Nådige Konungs Höga Egenskaper och wälgörande afsigter, hwarom bäst wittnar redan tagne hälsosamma hushålls-författningar til minskning uti Statens utgifter, grundlägger wårt och hela Rikets oswikelige hopp om framtida sällhet, bör ej heller minsta tanka ibland et wältänkande Samfund upstå til twekan om samdrägtig föresatts, at willigt bidraga til medlen som ensamt föra til så stort, hälsosamt och Riksgagneligt ändamål: det allmännas bästnad, intet mindre än enskildt wäl.

Skyn-

Skyndom oß ålderföre: Redelige Medunderſåtare och Jordbrukare i detta Mig Nådigſt anförtrodde Län! at wiſa oß wärdige wår Nådige Konungs förtroende och hägn, då wi, förente uti allmänt bifall til Deß ofwanintagne Nådiga föreſtällning, nögde wilja gå wår Nådiga Öfwerhet til mötes, ſamt i den mån på oß ankommer, ſöka at lätta tyngden af den widſträckta Regeringsbördan och omſorgen, altid förgfälligt ſyſloſatt för allas wår ſanna wälfärd: och hwarigenom wi ſäkraſt ådagalägga, det wi för ingen del wanſlägtas ifrån wåra Fäder, hwilkas wiſſa kännemärke utaf ålder, äfwen under de mäſt betryckta äldre tidehwarf, warit: oförfalſkad trohet, ſamfunds-dygd: redebogenhet, at befordra Fäderneslandets bäſta.

Hwad outſägelig hugnad för öfrigt? och hwilken ſäll känsla hos hwarje rättſint Medlem i Samhället, at weta ſig hafwa underſtödt en Wis Regerings Rikswärdande affigter och tillika afbördat den förſta—den wackraſte af underſåtelige förbindelſer.

Uti tilfredsſtällande öfwertygelſe, at ſamtelige Länets Jord- och Hemmans innehafware, med hwilka Jag, i afſeende på Jordbruk och Landt hushållning, är i aldeles lika ſtällning, uptaga och anſe deſſe Mine å Embetets wägnar meddelte upmuntringar, öppenhjertige råd och förtrolige tilſtyrkande, ſåſom härledande ſig ifrån bäſta wälmening och ſamma owälduge upriktighet, hwarföre Jag i all Min Embetes befattning hoppas förut wara känd, wil Jag, i anſeende til ſkyndſam werkſtällighet af hwad Kongl. Maj:ts Nådige Bref i detta ämne ålagt, utſtaka, för allmän underdånig efterrättelſe, ſättet dertil.

I ſådant ändamål får Jag uprepa:

1:mo. At alla de Hemmans-ägare, hwilka på et för dem i alla tider hedrande ſätt, i de näſtförflutne Tio åren, ingått och betalt afgift för Husbehofs Bränwins brännings friheten, och jemwäl för de å nyo föreſtående Tio åren äro nöjda på ſamma ſätt fortfara, icke blifwa i nödwändighet at ſådant widare eller ſärſkildt tillkännagifwa, ſå wida deras ſtillatigande antages för bifall; Hwarföre de endaſt hafwa at afbida Kongl. Maj:ts Nådiga yttrande och wälbehag öfwer ſådan förnyad underſåtelig tillgifwenhet.

2:do. De Jordbrukare åter, ſom utt Bränwins Arrendet den förflutne tiden icke kommit at deltaga; men nu finna ſig hugade at framdeles dert, tillika med deras föregående Medbröder, ingå, äga öppet tilfälle, at inom En Månad, efter det denne kungörelſe är upläſt i den Kyrka hwarunder de lyda, anmäla ſig på Lands-Cantzliet här i Staden, då deras goda wilja ſkal warda anteknad; Och hwilket af de närmaſt boende torde kunna perſonligen i akttagas: Dock på det

deſſe

desse wälwiljoge hemmans åboer, som äro i längre afstånd från Residencet wistande, kunna lindras uti beswär och kostnad för hitresa, må dem wara tillåtit, at hwar för sig, eller flere tilsammans och Socknewis förena sig, at med sine underskrifter, å en til den ändan upsatt skriftelig försäkran, hwartil Formulaire skal tilsändas Krono-Betjente i Socknarne, tilkännagifwa sin åstundan at uti det nya Bränwins brännings Arrendet ingå, hwilket til deß ricktighet bör af både Presterskapet och Krono Betjeningen wara bewittnat; äfwensom desse sidstnämdes skyldighet blifwer, at jemte all härwid erforderlig handräcknings meddelande åt Allmogen, sådane skrifter skyndsammast hit befordra, tillika med bewis öfwer dagen, då denne kungörelse afkunnas, hwilket bewis Jag förmodar Wördige Presterskapet ej underlåter, at genast eller hälst samme dag, til Krono Betjeningen fortskaffa.

3:tio. Om mot förmodan, ibland dem, hwilka härtils utgjöra Bränwins Arrende-afgiften, kunde finnas någon, som wille afsäga sig samme Arrende för framtiden, så åligger den eller dem, at owägerligen, inom En Månads förlopp ifrån den dag kungörelsen härom blifwit ifrån Predikostolen upläst i den Församlings Kyrka hwartil de höra, sjelfwa infinna sig å Lands-Cantzliet härstädes, för at personligen inför Protocollet sin afsägelse anmäla: hwarföre ock annat sätt til afsägelse anten genom insändande skrift eller ombud, icke blifwer gällande. Wasa Lands-Cantzli den 10 Maji 1797.

C. FR. KRABBE.

Henr. Fleege.